

Valko-Venäjän suuntaa haetaan

Valko-Venäjä luetaan tiukasti Venäjän etupiiriin kuuluvaksi maaksi. Sitä on itsevaltaisesti hallinnut presidentti Aljaksandr Lukašenko vuodesta 1994 asti. Hänet valittiin Valko-Venäjän ensimmäisissä ja ainoissa vapaissa vaaleissa tehtävänsä. Tämänkin vuoden vilpillisissä vaaleissa Lukašenko haki vaalivoittoa neljännelle kaudelle maan johdossa. Vaikka vaaleissa tuli ylivoimainen ”voitto”, suuret massat ovat lähteneet mielenosoituksiin vaatimaan Lukašenkon eroa ja uusia vapaita vaaleja.

Valko-Venäjällä tilanne on räjähdysherkkä, mutta tilanne on ongelmallinen myös Venäjän näkökulmasta. Eri osapuolet muistavat Ukrainan tilanteen ja yrittävät varoa silloin tehtyjä virheitä. Missään suunnalla ei olla tyytyväisiä Ukrainan lopputulokseen. Ukrainassa tilanne on melkoisessa umpisolmussa.

Lukašenko näyttää yrittävän pitää vallasta kiinni loppuun asti. Hänelle uskollisella lähipiirillä ei ole kuin hävittävää, joten heidän uskollisuutensa on taattu tiettyyn pisteeseen asti. Siinä vaiheessa kun Lukašenkon tappio näyttää vääjäämättömältä uppoavasta laivasta poistutaan nopeasti.

Lukašenkon lisäksi eniten hävittävää on Vladimir Putinilla. Valko-Venäjän asema Venäjän NATO-uhkaisessa turvallisuuspolitiikassa on merkittävä. Siihen uhkaan ei sovi Valko-Venäjän siirtyminen liaksi lännen leiriin. Venäjällä arvioidaan tarkasti miten eri vaihtoehdot vaikuttavat Valko-Venäjän ja Venäjän tuleviin suhteisiin. Jos Valko-Venäjä siirtyy pois Venäjän etupiiristä, sotilaallinen väliintulo on todennäköistä.

Putinin kannalta se on toiseksi huonoin vaihtoehto, huonompi on vain Valko-Venäjän menettäminen. Putin tietää, että demokratian toimivuudessa ja vapaiden vaalien järjestämisessä Venäjä ei ole paljon parempi kuin Valko-Venäjä. Jos kansalaisten mielenosituksin ja lakoin pystytään vaihtamaan Lukašenko, niin onko siinä esimerkki myös toiminnalle Venäjällä?

Itse näen, että Lukašenkon aika on ohi. Valko-Venäjällä on ylitetty jokin kynnyks, jolloin pelottelemalla ei pystytä pitämään mielenosoittajia poissa kaduilta. Lukašenkon aikaisempi tuki työläisten suunnalta näyttää päättyneen. Väkivallan käytöllä ei mielenosoittajia pidetä

poissa kaduilta, lukuisat uhrin vain nopeuttivat vallan siirtoa.

Mielenkiintoista on nähdä miten Venäjän hybridi-toimet vaikuttavat tilanteeseen. Siinä venäläiset ovat taitavia. Pitämällä taustalla sotilaallisen puuttumisen mahdollisuuden, voidaan hakea Venäjää tyydyttävää kompromissia. Siirtymäkauden johtoon tarvitaan Putinille kelpaava henkilö. Vapaat vaalit tulevat jollakin aikavälillä. Vapaisiin vaaleihin vaikuttamiseen löytyy runsaasti erilaisia keinoja, joten Putin voinee laskea tässä vaiheessa voittajan voivan hyvin olla Venäjän tarpeet ymmärtävä.

On hyvä myös muistaa, että Valko-Venäjä on taloudellisesti täysin riippuvainen Venäjältä. Löytyykö tien päästä ratkaisu, joka takaa Venäjän vaatimat turvallisuustakuut ja toisaalta saako Valko-Venäjä kansalaisten haluaman vapaamman yhteiskunnan. Länsimaista demokratiaa ei kannata alkuvaiheessa edes haaveilla. Se ei ole monessakaan entisen Neuvostoliiton etupiirin maassa onnistunut. Jos Valko-Venäjä pystyisi saamaan järjestelmän, jossa johtajat voisivat edes vaihtua vaalien jälkeen, olisi se hyvä alku. Se olisi jo pitemmällä kuin Venäjä.

Hämeenlinnan Myllymäessä 20.8.2020

Hyvää syksyn alkua toivottaen

Päätoimittaja

Ari Parkkola